

Seat No. : _____

N09-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-502 (I) : The Learner Nature and Development

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ પ્રશ્નો છે.

(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ 14 છે.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : 10
 - (1) વિકાસનો અર્થ શો છે ? વિકાસના સિદ્ધાંતો સમજાવો.
 - (2) વૃદ્ધિ અને વિકાસને અસર કરતાં પરિબળો સમજાવો અને વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4
 - (1) વર્ગશિક્ષકને તેમના રોજિંદા કાર્યમાં શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું જ્ઞાન કઈ રીતે ઉપયોગી નીવડે છે ?
 - (2) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) બાળકના સામાજિક વિકાસનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો : 6
 - (1) તરુણોના વિકાસ કાર્યો જણાવો.
 - (2) યુંગે જણાવેલ વ્યક્તિત્વ પ્રકારો સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) વ્યક્તિત્વનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો : 8
 - (1) વ્યક્તિત્વની કોઈ એક વ્યાખ્યા આપી, વ્યક્તિત્વ વિકાસનો કોઈડનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
 - (2) ભારતીય તરુણોની સમસ્યાઓ જણાવી, આ સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે આપવા યોગ્ય માર્ગદર્શન સમજાવો.
3. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : 10
 - (1) પ્રતિભાશાળી બાળકોની જરૂરિયાતો જણાવો. પ્રતિભાશાળી બાળકો માટે કેવી વિવિધ શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાઓ હોવી જોઈએ ?
 - (2) વ્યક્તિગત ભિન્નતાના પ્રકારો જણાવો. શાળામાં વ્યક્તિગત ભિન્નતા માટે કેવાં પ્રકારની વિવિધ જોગવાઈઓ કરવી જોઈએ ?

- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4
- (1) સર્જનશીલ બાળકોના લક્ષણો જણાવો.
 - (2) મંદ અધ્યેતાઓ માટે કેવાં પ્રકારની શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાઓ કરવી જોઈએ ?
 - (3) વિકલાંગ બાળકોની જરૂરિયાતો જણાવો.
4. (A) નીચેના પ્રશ્નો પૈકી ગમે તે બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં આપો. 6
- (1) હતાશાની અસરો વર્ણવો.
 - (2) મેસ્લોનો જરૂરિયાતોનો સિદ્ધાંત સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) સંઘર્ષના પ્રકારો સમજાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નો પૈકી ગમે તે એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો : 8
- (1) સિદ્ધિ પ્રેરણાનો અર્થ જણાવો. ઉંચી સિદ્ધિ પ્રેરણા ધરાવતી વ્યક્તિમાં તમે કેવાં પ્રકારના વિશિષ્ટ લક્ષણો જોઈ શકો છો ?
 - (2) જરૂરી ઉદાહરણ સાથે વિવિધ બચાવ પ્રયુક્તિઓ સમજાવો.
5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : 14
- (1) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનો અર્થ શો છે ?
 - (2) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના કોઈપણ બે કાર્યો જણાવો.
 - (3) માનસિક વિકાસનું મહત્ત્વ જણાવો. (કોઈપણ બે મુદ્દા)
 - (4) ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના વિદ્યાર્થીની અવસ્થા કઈ હોય છે ?
 - (5) T.A.T.નું પુરું નામ જણાવો.
 - (6) ભારતીય તરૂણની ઉંમરનો ગાળો જણાવો.
 - (7) નૈતિક વિકાસનું મહત્ત્વ દર્શાવો. (કોઈપણ બે મુદ્દા)
 - (8) અપવાદરૂપ બાળકોનો અર્થ શો છે ?
 - (9) વૈયક્તિક ભિન્નતાનો અર્થ જણાવો.
 - (10) સામાજિક અપાનુકૂલિત બાળકના કોઈપણ બે લક્ષણો જણાવો.
 - (11) પ્રેરણાના પ્રકારો જણાવો.
 - (12) અનુકૂલનનો અર્થ શો છે ?
 - (13) માર્ગદર્શનના પ્રકારો જણાવો.
 - (14) દિશાસૂચક અને બિનદિશાસૂચક સલાહ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. (કોઈપણ બે મુદ્દા)

Seat No. : _____

N09-101

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-502 (I) : The Learner Nature and Development

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) There are **five** questions in paper.
(2) Each question contains **fourteen** marks.

1. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
- (1) What is the meaning of Development ? Explain the principles of Development.
- (2) Explain the factors affecting Growth and Development and differentiate growth and development.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
- (1) How is knowledge of Psychology useful to the classroom teacher in his daily routine work ?
- (2) Explain the scope of Educational Psychology.
- (3) Clarify the importance of Social development of a child.
2. (a) Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
- (1) State the developmental tasks of adolescents.
- (2) Explain the types of personality given by Jung.
- (3) Clarify the nature of personality.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
- (1) Give any one definition of personality and explain the theory of personality given by Freud.
- (2) Mention the problems faced by Indian adolescence and explain the guidance to be provided for solving these problems.
3. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
- (1) State the needs of Gifted children. Which are the various educational provisions of Gifted children ?
- (2) Mention the types of Individual differences. Which are the various provisions for individual differences in school ?

- (b) Answer any **one** from the following questions in about **125** words : **4**
- (1) State the characteristics of Creative Children.
 - (2) What type of educational management should be done for slow learners ?
 - (3) State the needs of handicapped children.
4. (a) Answer any **two** from the following questions about **100** words : **6**
- (1) Describe the effect of Frustration.
 - (2) Clarify Maslow's theory of needs.
 - (3) Explain the types of conflict.
- (b) Answer any **one** question from the following about **500** words : **8**
- (1) Give the meaning of achievement motivation. What typical characteristics do you find in an individual who has strong achievement motive ?
 - (2) Explain various defence mechanisms by giving necessary examples.
5. Answer the following questions in short : **14**
- (1) What is the meaning of educational psychology ?
 - (2) State any two functions of educational psychology.
 - (3) State the importance of mental development (any two points).
 - (4) Which is the stage of the student of higher secondary school ?
 - (5) Give the full form of T.A.T.
 - (6) Mention the age-range of Indian adolescence.
 - (7) State the importance of Moral development (any two points).
 - (8) What is the meaning of exceptional children ?
 - (9) Give the meaning of Individual differences.
 - (10) Mention any two characteristics of socially maladjusted child.
 - (11) State the types of Motivation.
 - (12) What is the meaning of Adjustment ?
 - (13) State the types of Guidance.
 - (14) State the difference between directed and non-directed counselling. (any two points)
-